

Студенти закладів вищої освіти мають право на академічну мобільність, у тому числі міжнародну

Реалізація студентами права на академічну мобільність

Що таке академічна мобільність? У чому полягає право студента на академічну мобільність? Які є форми та види академічної мобільності студента? Як скористатись правом на академічну мобільність? У яких програмах академічної мобільності можна взяти участь? Які умови участі у програмах академічної мобільності? Які документи потрібні для участі в програмі академічної мобільності? Які терміни програми академічної мобільності і чи впливає вона на термін навчання у ЗВО?

Що таке академічна мобільність?

Академічна мобільність – це можливість учасників освітнього процесу (студентів, викладачів та ін.) навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти або науковій установі на території України чи поза її межами (ст.1 Закону України «Про вищу освіту»).

Чим врегульоване право студентів на академічну мобільність?

Право студентів на академічну мобільність регулюється Законом України «Про вищу освіту», Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність затвердженим постановою КМУ від 12 серпня 2015 р. № 579. Окрім цього, заклади вищої освіти приймають внутрішні правові акти щодо реалізації права на академічну мобільність.

У чому полягає право студента на академічну мобільність?

Згідно з Законом України «Про вищу освіту», студенти мають право на академічну мобільність, у тому числі міжнародну. Студенти, які реалізують це право не відраховуються з університету, за ними зберігається місце навчання та стипендія (ст.46, 62).

Виплата стипендії зберігається у повному обсязі, якщо студент не отримує фінансування за програмою мобільності або отримує лише часткове фінансування (наприклад, програма покриває вартість проживання, а кошти на дорожні витрати і харчування не передбачені програмою).

Для реалізації права на академічну мобільність студент може обрати ЗВО (університет або коледж) або певну наукову установу, наприклад науковий центр чи лабораторію як в Україні, так і за кордоном.

Які є форми та види академічної мобільності студента?

Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність визначено три форми академічної мобільності студента: навчання за програмами академічної мобільності; мовне стажування; наукове стажування.

Академічна мобільність може бути внутрішньою, коли студент тимчасово переходить на навчання, стажування або здійснення наукової роботи в інший український ЗВО (наукову установу), та зовнішньою, коли обраний студентом університет чи наукова установа знаходяться за кордоном.

Окрім цього, академічна мобільність може бути ступеневою, якщо студент навчається у іншому закладі вищої освіти для того, щоб здобути освітній ступінь (наприклад, бакалавра або магістра) та диплом про вищу освіту, або кредитною, якщо в результаті навчання студент здобуває не освітній ступінь, а вивчає певні навчальні дисципліни (оцінені в кредитах ЄКТС) та/або здобуває компетентності чи інші результати (які не оцінюються в кредитах ЄКТС, але можуть бути визнані закладом вищої освіти постійного місця навчання).

Як скористатись правом на академічну мобільність?

Насамперед студентові слід звернутися до відповідного відділу або центру у своєму закладі вищої освіти (Наприклад, відділу академічної мобільності, відділу міжнародних зв'язків, центру міжнародної освіти тощо). Там він зможе ознайомитись з програмами академічної мобільності, у яких навчальний заклад бере участь, з'ясувати умови на яких він може взяти участь у такій програмі, які документи для цього потрібні та ін. Зазвичай такі відділи розміщують інформацію про усі актуальні пропозиції на своїй інтернет-сторінці та/або у соцмережах.

Також, можна знайти свій власний проект, однак для його реалізації доведеться отримати підтримку адміністрації свого навчального закладу.

У яких програмах академічної мобільності можна взяти участь?

Студенти мають можливість взяти участь у великій кількості різноманітних програм академічної мобільності. Для пошуку відповідної програми можна скористатися сайтами посольств, стипендіальних фондів, служб академічних обмінів, освітніх організацій та ін. Можна, наприклад, скористатись такими програмами академічного обміну як Global UGRAD (США), Fulbright Graduate Student Program (США), «Mevlana» (Туреччина), Erasmus+ (ЄС) тощо.

Також можна знайти цікаві проекти на сайтах освітніх організацій і програм British Council Ukraine, Французького інституту в Україні, Італійського інституту культури в Києві, Kyiv Educational Advising Centre та ін.

Які умови участі у програмах академічної мобільності?

Відбір учасників програм академічної мобільності проводиться, як правило, за конкурсом з урахуванням результатів їх навчання чи професійної діяльності, наукових (творчих) здобутків, знання іноземної мови, додаткових вимог, передбачених договорами, угодами, контрактами, грантами, проектами тощо.

Критеріями конкурсного відбору можуть бути: успішне завершення першого курсу навчання на бакалавраті, високий рейтинг успішності студента (відсутність академічних заборгованостей впродовж останнього навчального року, високий середній бал успішності, наприклад, 80 і більше тощо), участь у науковій роботі (наявність наукових публікацій, тези конференцій, наукові статті тощо), перемога в освітніх, наукових конкурсах та олімпіадах, наявність рекомендаційних листів тощо.

Які документи потрібні для участі в програмі академічної мобільності?

Для участі у програмі академічної мобільності можуть бути потрібні заява на ім'я ректора про участь в програмі академічної мобільності; копія запрошення та його переклад; договір про академічну мобільність між навчальним закладом та студентом; договір про навчання між університетом, учасником програми та вищим навчальним закладом/науковою установою – партнером; індивідуальний навчальний план академічної мобільності, академічна довідка та ін. Перелік документів залежить від того, у якій саме програмі хоче взяти участь студент та вимог внутрішніх правових актів навчального закладу.

Які терміни програми академічної мобільності?

Академічна мобільність студентів не впливає на загальний термін навчання, тому студент може навчатися/стажуватися в іншому закладі вищої освіти як в Україні, так і закордоном під час навчального року або під час канікул. Для цього йому встановлюється індивідуальний графік навчання, який дозволяє не відвідувати аудиторні заняття у своєму закладі вищої освіти та виконувати навчальний план дистанційно. Якщо дисципліни у навчальних планах обох ЗВО збігаються, то вони можуть бути взаємозараховані.

Терміни участі у програмах академічної мобільності зазвичай обмежуються навчальним закладом, так у ЛП за учасниками академічної мобільності зберігається місце навчання терміном до одного року, у КНУ термін навчання за програмами кредитної мобільності у своїй сукупності не повинен перевищувати один академічний рік за весь період навчання студента в університеті.

Автор: Роман Шандра, доцент ЛНУ ім. Франка.